جلد ۳ ـ سنه ۲ ـ نومرو ٥٤ ۲۷ ذی‌الحجه ۱۳۰۹ ـ ۹ ثموز ۱۳۰۸

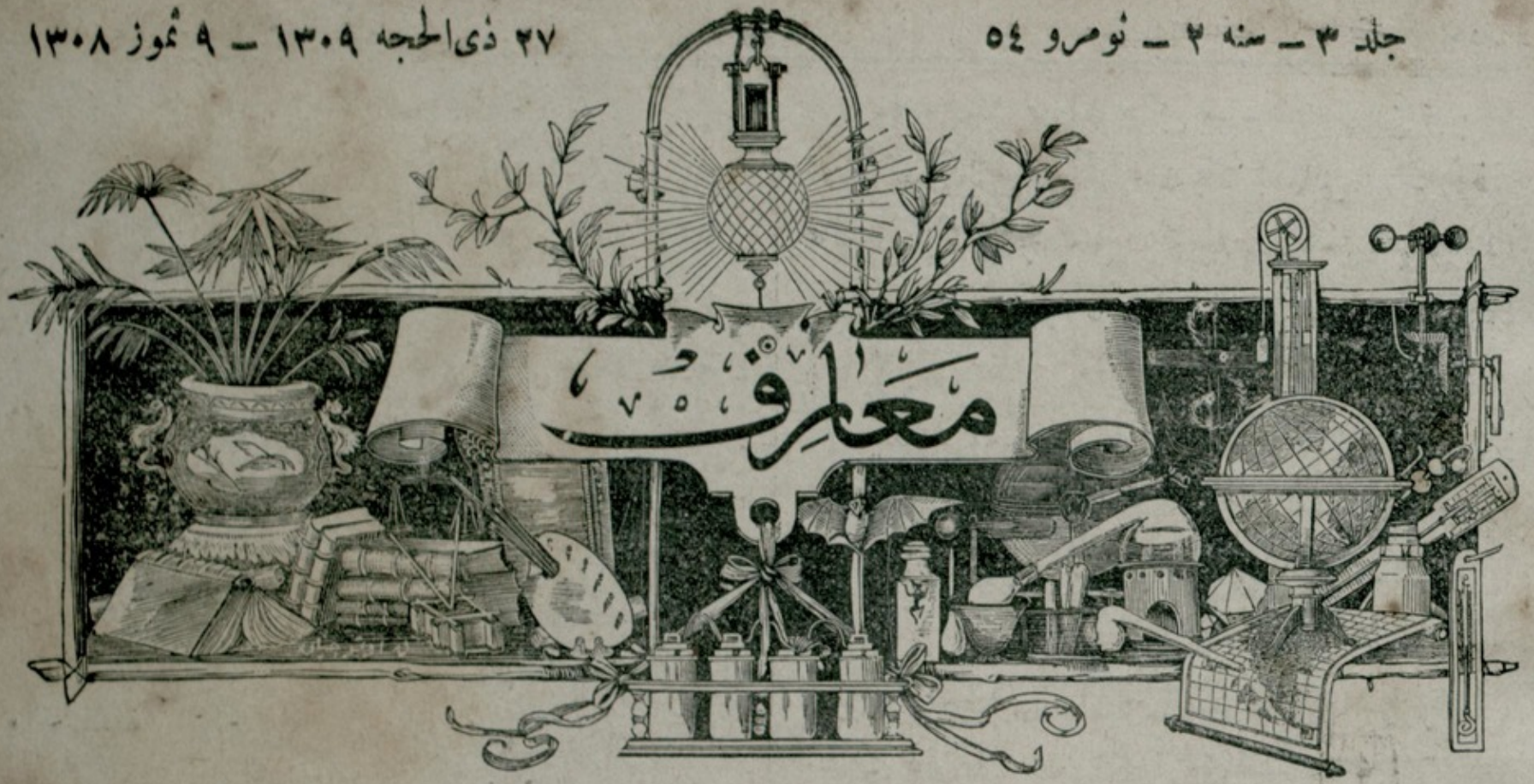

سیاسیاتدن ماعدا هرشیدن بحث ایدر. هفته‌لك جریدهٔ فنیه وادبیه. ترقیات فنیه ومدنیه‌یی وقت وزمانیله بیلدیرر منافع عمومیه‌یه متعلق مقالات ادبیه وفنیه‌یی مع‌الممنونیه قبول ودرج ایدر. درج اولنمیان اوراق اعاده ایدیله‌مز.

مدیری قصبار

جداره خانه‌سی: باب‌عالی جاده‌سنده قصبار مطبعه وکتبخانه‌سیدر اریده‌یه متعلق خصوصات ایچون مدیره مراجعت اولنور.

پنجشنبه کونلری نشر اولنور

[نسخه‌سی ۲۰ پاره‌یه]

ابونه بدلی

برسنه‌لك اللی ایکی نسخه‌سی پوسته اجرتیله‌برابر بروجه‌پشین ۳۵ غروشه‌در. درسعادت‌ایچون اداره‌خانه‌دن آلنمق‌اوزره ۲۰ غروشه‌در

نظر ندن تره‌نك زیاده‌سیله قابلیت انحناسی، سیاحینی آلق یاخود راقی ایچون تو قفلرك امحاسیدر. نهایت «شیقاغو»ده اك اعلی سیستملر واسطه‌سیله ساعتده اونجق اون ایکی بیك سیاح نقل ایدیلیرکن بیلدیکی حالده واسطهٔ مسروده ایله کندرکاهك هرنقطه‌سنده ساعتده اوتوز بیك سیاح نقل ایدیله‌بیله‌جکی حساب اولندیغی جهتله بو سیستمده قوهٔ نقلیه‌نك تزاید فوق العاده‌سی درکاردر.

علی نصرت

مواد مفیده

پکین رصدخانه‌سی

رنقدر چینه متعلق حوادثده مواد تاریخیه‌یی مواد تصنیعه‌دن تفریق ایچون مشکل برشی ایسه‌ده شوراسی محققدرکه شاهد دلربای مدنیت هنوز اوروپاده عرض کاجهرهٔ لطافت ایتمدن بك چوق زمان اولدری چینلیلر علائم سماویه ایله کواکبك حرکاتنه کسب اطلاع ایتمشلر ایدی. «فوهی» یزجه تقویمك موجدی اولمق اوزره طانیلمشدر. سنه‌یی ابتدا مشارالیه آیلره، کونلره، ساعتلره تقسیم ایتدی. بو واضع قانون، بو حکیم میلاد حضرت عیسادن اول تخمیناً ۲۸۵۰ سنه‌سنه دوغری برحیات ایدی؛ بو قدر اسکی بر تاریخه متعلق شئون مدنیه‌دن معلومات نافعه اقتباس ایتمك نه‌قدر مشکل اولدیغی درکار ایسه‌ده بو بیوك آدمك موجودیتی صورت قطعیه‌ده تصدیق اولنمشدر. بوندن بشقه تاریخ میلاددن اول اولان ۲۶۰۸ تاریخی «هوآنغ ـ تی» طرفندن اداره ایدیلان ایلك چین رصدخانه‌سنك تأسیسنه تام تاریخ اعتبار ایدلمش اولوب «فوهی»نك تقویمی تصحیح ایدیلمده مشارالیهدر.

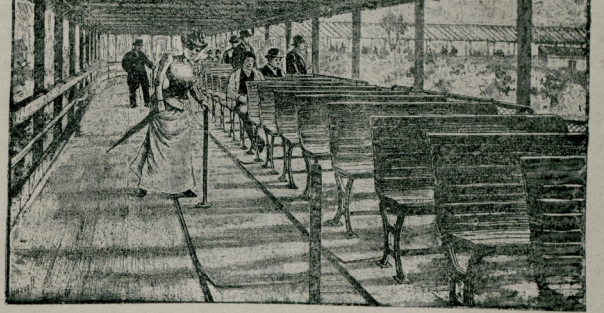

متحرك پاناما قالدیرملری

قره دائر اولان ترصدات فطانتپروانه‌سی عقیبنده مشارالیه اون ایکی شهر قمرینك سنهٔ شمسیه ایله مساوی کلدیکنه وبوعدم توافقی تصحیح ایتمك ایچون اون طقوز سنهٔ شمسیه مدتنه بدیی شهر قمری علاوه ایتمك لازم کلدیکنه واقف اولمش ایدی. حالبوکه بو دور دوغریدن دوغری یه کلدانیلرك «ساروس» دورلری اولوب یونانیلر دخی ۲۰۰۰ سنه صکره چینلی حکیمك بولدیغی شیئی اجرا ایتدیلر.

«سارووس» تعبیری کلدان علمامی طرفندن برحوق سـنه‌لرك یکونه تخصیص اولنمش براسم ایدیکه اشبو سنه‌لر نهایتده عین خسوفلر عین صفحات ایله عرض ودیدار ایدیورلردی. هرکس بیلیرکه خسوفلر کره‌ارضك قرص کامل قمره تصادف ایدیجه قدر ممدود اولان ظلی ایله، یعنی کره‌ارضك بیکی مقابل بولندیغی وقت، تعبیر دیکرله شمس، ارض، قمر هان هان مرکزلرندن کچن عین خط استقامتنجه موضوع بولندقلری زمان ظهور ایدر. اکر قمرك عرضی ایدی‌الاستقرار اولسه ایدی بوحادثه‌نك هر آی وقوع بوله‌جغی درکار ایدی. بناءً علیه بوحادثه‌لرك ایلك راصدلری آراسنده ایکی تقابل مشابه مایننده قاچ دفعه یکرمی‌طقوز کون کذر ایتدیکنه کسب اطلاع موضوع بحث اولیوردی. رصدات واقعه نهایتده بودور معلوم اولدی (دور مذکور تماماً اون‌سکز سنه سکز آیدر) وبو واسطه ایله چین هیئت شناسانی خسوفلری اوچه خبر ویررلردی. بوحادثه‌نك وقوع بوله‌جغی حقنده اوچه برخبری میلاد حضرت عیسادن تخمیناً ۳۰۰۰ سنه اول آلدق.

تاریخ میلاددن ۲۱۵۹ سنه اول «می» و«هو» نامنده ایکی ریاضیه پرور وقوع بولان برکسوفی اوچه خبر ویرمکده تکاسل ایتدکلرندن بوحادثهٔ غیرمنتظره‌نك فدیه‌سنی حیاتلری ایله تأدیه ایتدیلر.

۲۰۰۰ سنه اول جینده علم هیئت آرتق موضوع بحث اولمدی. فقط میلاددن ۱۰۴ سنه‌صکره «جانغ ـ هونغ» برصدخانه تأسیس ایله کرهٔ سما وبر طاقم کرات مصورة الکواکب انشا ایتدیردی. مشارالیهك قاتالوغی ۲۰۰۰ کوکب موادمنی‌حاوی ایدی. رصد ایچون بر بوروسی وار ایدی ایسه‌ده بو بورو زجاجدن عاری ایدی.

فی یومنسا علم هیئت جینده بر موقع شرف وشان احراز ایتمش اولوب «یکین» رصدخانه‌سی‌ده حالة هذه برنس طرفندن اداره اولنقده‌در.

رصدخانه‌نك اشخاص مأموره‌سی یك چوق وتخمیناً ایکی بیك کشیدر.

هیئت شناسان حالا صو ایله متحرك چالار ساعتلر قولانقده‌اولوب بونك‌ده محافظه‌سی برمأمور مخصوصه مودوعدر. قرونو مترولرایله رصددوربنلری هنوز حکومت طرفندن قبول اولنمامشدر. اون‌بدنجی عصرده جزویتلر طرفندن براقیلان جدولر بوکون هیئت شناسانك حسابلرینه یارار.

* * *

یکین رصدخانه‌سنك بوکونکی حالی «وریست» ك محصول همتی اولوب ۱۶۷۰ سنه‌سنده اسکی بنای یوزه‌رق آلات جدیده دخی اعمال ایتمشدر.

بنای مذکور شهر استحکاماتی یونجه کائن و درت مترو قدر مرتفع مربع الشکل بر تراجه اوزرینه بنا اولنمشدر. حین حاجتده مدافعه‌یه قابلیتلی برحالده انشا ایدلمشدر. یول برتونل واسطه‌سیله تحتدن کچر. کرات مصورة الکواکبك بعضلری اولیله مصنع مستدراوزرینه موضوعدرکه صنعت معماریه وبدایعپسندانه‌سی انسانی حیران ایدر. فی‌الحقیقه بونلری انشا ایدن عمله تقسیمات مکملیتدن زیاده تجهیزاته حصر مجهود ایتمشلردر. اون یدنجی عصر اواخرنده بو آلاتی استعماله فرصتیاب اولان «لوقونت» آلات مذکوره حقنده درلو درلو خاطره‌لر یادکار ایتدی.

چین هیئت شناسانی هروضعیتده ترصد ایده‌بلمك ایچون رایلر اوزرنده حرکت ایدن مدور بر مرد‌یونه مراجعت ایتدیلر. رصدخانه‌نك تراجه‌سی اوزرنده کره‌ٔ مصورة الکواکب اعتدال لیل ونهاری مصور کره‌ٔ وارده آلتی قدم قطرنده کرهٔ سماویه کوریلور.

بونلرینکی آلت غایت جالب دقتدر. اول امرده بالجمله کواکب بوکره‌ده ممثلاً کوسترلش اولوب ثانیاً چینده نادراً کورینلان شیلردن اولق اوزره هیئت‌ده برلی برنده‌در. (۲۰۰) لیوه‌یه بالغ اولان ثقلی ایله برابر او قدر حال موازنه‌ده درکه حرکت یومیه جهتنده دور ایتدیرمك ایچون ك اوقاق برتضییق کفایت ایدر.

دها اوته‌ده «هئو ـ هو ـ هنغ»ك رصدات اجراسی ایچون استعمال ایتدیکی بسیطه‌یه مشابه برتسیطهٔ شمسی موجود اولوب «لابلاس» رصدات مذکوره حقنده «ماکنهٔ سماویه»عنوانلی اثر مشهورنده بروجه آتی اعطای معلومات ایدر:

ایلك تاتار خاندان حکومتنك مؤسسی «یکین» شهرینك بانیسی اولان ایمپراطور «کوبلا ـ خان»ك

هیئت شناسی اولان «هئو ـ هو ـ هنغ» او زمانه قدر موقع استعمالده بولنان آلاتدن زیاده سیله مکمل بعض آلات انشا ایتدیردی. بو آلاتك اك قیمتداری ٤٠ چین قدمی (١٢,٦٠ متره) طولنده اولوب عمودی بر باقر لوحه ایله نهایتلنمش وبر ابره قطری قدر بردلیك مثقوب اولان بر بسیطهٔ شمسی در. مشارالیه کلنجه قدر آنجق قطرك فوقانی کناره ترصد ایدلمکده و ظلك نهایتی تمیزده صعوبت چکلمکده ایدی. هم ده ٨ قدم طولنده، یعنی بش دفعه قیصه بر بسیطه استعمال ایدلمش ایدی. (١٢٧٠) تاریخندن (١٢٨٠) تاریخنه قدر اجرا ایدیلن رصدات مختاری اعتباریله حائز قیمتدر. رصدات مذکوره مدار شمس مائلیتنك ومحرك ارض تباعد عن المرکزینك آزالمه سنی او زماندن بوکونه کلنجیه قدر مسلم برطرزده اثبات ایتمشلردر.

١٦٨٨ تاریخنده یکیده وفات ایدن «وریست» آلتاری شمس تماماً هر کون بر درجه رسم ایده جك

اورته کوی جامع شریفی

صورتده ٣٦٥ درجه یه تقسیم ایتدیردی.

آلات مذکوره الحالة هذه حکومات سائره ده مستعمل اولان آلاتدن انجق دوربینلرك هدفه لرینه قائم اولمسندن طولایی اختلاف ایدرلر.

موسیو «فونویل» دخی بو بابده بر وجه آتی بعض معلومات ویرمکده درکه آنلری ده قارئین کرامه عرض ایله مقاله مزك خاتمه سنی تشکیل ایده م:

حقیقت حالده احتیاجلری ده یوق ایدی. فی الحقیقه آنلرك روحی بزی هرطرفدن احاطه ایدن بو نامتناهیلکك اسرارینی تفحص احتیاجنی اصلا حس ایتمدی. آنلر انجون علم هیئتك قیمتی انجق ایام عیدك زمان تافده تشویری واسطه سنی ویرمك اعتباریله ایدی. آریجه علمك احتیاجات صافیه سی آنلر نظرنده موجود دکل

ایدی. «قوپرنیق» طرفندن ایما ایدیلدرك «غالیله» طرفندن اکمال ایدیلن او بیوك حرکت فلسفیه آنلره قطعیاً اثبات شخص اولدی. قسم اعظمی هنوز کرهٔ ارض جهانك مرکز غیر متحرکی تشکیل ایتدیکنه معتقد اولوب بو کره‌ی دعوانك عکسنی قبوله اجبار ایده‌جك اولان دوربینلر هنوز آنلرك علم هیئتده اخذ موضع حقنی احراز ایتمدی.

« ایشته اسکیدنبری ذکاوتله مشتهر اولان بو ملتك

تفکر معصومانه (مقاله‌سی یکن نسخه‌مزده)

اتساعات عقلیه‌سنك عطالتنی موجب اسبابدن بری‌ده شو حال اولدیغی خاطره کله‌بیلیر»

علی نصرت

مواد طبیه

تداوی بالماء

رجهٔ حرارتی مختلف میاه مختلفه ایله تشفیهٔ امراضه تداوی بالماء نامی ویرلور.